

Surge, illuminare Ierusalem

(In epiphania Domini, Q14)

Řekl jsem latinsky, co stojí psáno v epištole, která se čte při mši. Prorok Izaiáš říká: "Vstaň Jeruzaléme a pozdvihni se a buď osvícen." A v tom se shledává trojí smysl.

Prosme Boha o milost.

"Vstaň Jeruzaléme a pozdvihni se a buď osvícen." Všichni učitelé i svatí společně říkají, že má duše trojí schopnost, čímž se podobá Trojici. První schopností je paměť, což je tajné a skryté umění; a ta znamená Otce. Druhé schopnosti se říká *intelogentia* a je to chápání, poznávání a moudrost. A třetí schopnost se nazývá vůle a je dšení svatého Ducha, ale u toho se nebudeme zdržovat, neboť to není nic nového.

"Vstaň Jeruzaléme a pozdvihni se a buď osvícen." To vyjadřuje také druhé tajemství, podle něhož se duše dělí na tři části. Je to nejvyšší schpnost, hněvivá, jež se podobá Otcí. Ta se vždy s křikem a hněvem obrací proti zlému. Hněv vašak zaslepuje duši a láska přemáhá smysly...

První schopnost pochází z ledví, druhá ze srdce a třetí z mozku. Bůh se neustále sváří s přirozeností...

První nikdy nespočine, nedospěje-li k tomu nejvyššímu; a kdyby bylo něco vyššího než Bůh, nechtěla by Boha. Druhá se nespokojí s ničím, nežli tím nejlepším; kdyby bylo něco lepšího než Bůh, nechtěla by Boha. A třetí se nespokojí s ničím, nežli s dobrým; kdyby bylo něco lepšího než Bůh, nechtěla by Boha. Nespočine než při takovém dobru, v němž je vše ostatní dobro obsaženo, tedy v samé podstatě. Ani Bůh sám neodpočívá, neboť je počátkem všeho bytí. Spočívá jen jako počátek i konec veškerého bytí.

"Jeruzalém" to znamená výšinu, jak jsem řekl o okršlku světa. Je-li něco vysokého, pravíme tomu: pojď k nám dolů. A k nízkému pravíme: vystup sem. Jsi-li dole a já nad tebou, musím sestoupit k tobě dolů. A tak také činí Bůh. A tak, i když se mu vyhýbáš, Bůh sem sestupuje a přichází k tobě. Země je od nebe tak daleko, a smrskla se na takový kousíček, že se stydí a ráda by utekla před krásnými nebesy do toho či onoho koutku. Ale co by pak v sobě podržela? Když prchá dolů, dojde k nebi a když prchá vzhůru, přesto mu neunikne. Zažene ji do koutku a vtiskne jí svoji sílu a oplodní ji. Proč? Nejvyšší totiž směřuje k nejnižšímu.

Jedna hvězda je vyšší než Slunce; to je nejvyšší hvězda, jež je vznešenější než Slunce. Ta když na Slunce působí, osvětluje je a veškerou záři, již má Slunce, má od této hvězdy. Co znamená to, že Slunce nesvíí v noci, ale jen ve dne? Znamená to, že slunce samo v sobě nemá sílu, že je v něm určitá křehkost. Tak vidíte, že Slunce je u konce a v noci mu berou světlo Měsíc a hvězdy a vyhánějí ho jinam a ono pak svítí jinde, v jiné zemi. A ta hvězda neozařuje jen Slunce ale skrze Slunce a ostatní hvězdy její moc proudí také k zemi a oplodňuje ji.

A tak je tomu také s pravým oproštěným člověkem, který zavrhl všechno stvoření a poddal se Bohu; Bůh ho ve své dobrotě neopustí, ale zcela mu vydá; bude to muset učinit, nutně bude musit. Chceš-li teby být veliký a vyvýšený, musíš být nízký, poddán tělu a krvi, neboť kořenem hříchu i vší poskvrny je svůdná skrytá pýcha a jeho následováním není než bolest a strast. Oproštěnost je tedy kořenem všeho dobrého i následování hodného.

V Paříži ve škole jsem řekl, že se vpravdě oprostěnému člověku vše splní.

Slunce odpovídá Bohu, tak jako to nejvyšší v jeho bezedném božství odpovídá tomu nejnižšímu v hloubi oprostěnosti. Vpravdě oprostěný člověk nesmí Boha o nic prosit, on může Bohu poručit, ježto výše božství nevidí nic jiného, nežli hlubinu oprostěnosti, jak jsem řekl u svatých mučedníků. Oprostěný člověk a Bůh, to je jedno; oprostěný člověk je Boha mocen stejně jako on sám sebe a všechno, co je v andělech, vlastní i oprostěný člověk; co působí Bůh, to způsobí i oprostěný člověk, a on je tím čím je Bůh: životem a bytím. Proto jednou náš milý Pán řekl: "Učte se ode mne, neboť jsem mírný a oprostěného srdce."

Člověku, který by byl zcela oprostěn, by Bůh musel přenechat veškeré své božství; musil by vystoupit ze sebe a musil by se vlít do onoho člověka.

Pomyslel jsem si dnes v noci, že Bůh závisí na mé nízkosti: jak se ponížím, tak bude Bůh vyvýšen. Jeruzalém bude osvěcen, praví Písmo a prorok.

Také mě napadlo této noci, že Bůh má být ponížen; ne zcela, ale uvnitř; a to "ponížit Boha" znamená, že mi to přísluší natolik, jak jsem popsal ve své knize. : Ponížit Boha, nikoli zcela, ale vnitřně, znamená, že budeme povýšeni. Co bylo vně, se stane vnitřním. Zvnitřníš se dostaneš se od sebe v sebe, aby byl v tobě On. Nepřijmeme to od něho, jako od někoho nad námi; přijmeme Jeho a tak budeme přijímat z nás do nás.

Svatý Jan říká: "Kdo ho přijali, těm dal moc, stát se božími syny. A ti jsou boží synové, kteří se nezrodili z těla ani z krve, ale zrodili se z Boha; ne zevně ale vnitřně. Naše milá Paní řekla: "Jak se to stane, že budu matkou boží?" A tu anděl pravil: Svátý Duch do tebe vstoupí shůry." David pravil: "Dnes jsem tě zrodil." A co je to "dnes"? Věčnost. Já tebe a ty mne věčně rodíš. Vznešenému oprostěnému člověku tak dokonce nestačí ani, že je jednorozeným Synem božím, jehož Otec zrodil ve věčnosti; chce být samým Otcem a vstoupit do podoby věčného otcovství a zrodit toho, od něhož jsem ve věčnosti zrozen; tak jsem to řekl u sv. mučedníků. Tím přichází Bůh sám k sobě do svého vlastního.

Když si Boha přivlastníš, bude tvůj vlastní, jako je vlastní sám sobě. Co se zrodí uvnitř mne, to mi zůstane. Bůh se nikdy neoddělí do člověka, pokud se člověk od něj neodvrátí. A i když se člověk od Boha odvrátí, Bůh stojí a čeká na něj a neodchází; jde před ním aniž to on ví. Chceš-li, aby byl Bůh tvým, musíš se stát ty Jeho, jako je můj jazyk v mé ruce, že si s ním mohu dělat, co chci. A právě tak jako já nemohu udělat nic bez něho, tak i on nemůže působit mimo mne. Chceš-li tedy, aby se takto stal Bůh tvým, učiň se ty jeho a nepodrž si ve své mysli nic než jeho, takže bude počátkem i koncem veškerého tvého jednání, právě tak jako jeho božství záleží v tom, že je Bohem. Člověk, který ve veškerém svém konání nemá ny mysli nic jiného než Boha, tomu Bůh dá své božství. Vše, co člověk činí... poněvadž má oprostěnost skýtá Bohu jeho božství.

"Světlo svítí v temnotách, ale temnota ho nepojala." To znamená, že Bůh je nejen počátek veškerého našeho činění i naší bytosti one je také koncem a spočínutím všeho.

Abychom se od Ježíše Krista naučili nejvyšší oprostěnosti, k tomu nám všem pomoz Bůh Otec, Syn i Svátý Duch. Amen, deo gracias.